

Uredništvo: Ljubljana - Puccinjeva ulica št. 6. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

JUTRO

Izbaja vsak dan razen ponedeljka. Mesečna naročnina 32 lir. Uredništvo: Ljubljana - Puccinjeva ulica št. 6. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Turobno slovo od žrtev sovražnega letalskega nasilja

Pretrajljiva žalna manifestacija na žalah - Ogromne množice Ljubljančanov s predstavniki vseh oblasti, ustanov in organizacij na čelu so počastile žrtve letalskega napada in obsodile angloameriško razbojništvo

Ljubljana, 13. marca. Vse mesto v žalnih zastavah, dolge procesije na cestah proti Sv. Križu, črna množica pri pretrajljivi žalni manifestaciji na žalah - tako je bila Ljubljana dostojanstveno posvetila današnji dan tolikanj številnim in nedolžnim žrtvam angloameriškega letalskega brezurnja. V poznem popoldnevu, ko se je sonce pomalem že odpravljalo za sinje gore, so nenehni tokovi črno opraviženih množic hoteli iz Ljubljane po vseh poteh proti belim hramom na žalah. Venomer so ljudi prehitevali donosilci novih vencev na kolesih in tudi na vozovih. Tramvajška uprava je stavila v promet zadostno število voz, delno s prikloplami, in je tako olajšala promet, kakršnega smo sicer vajeni le ob vsakoletnem prazniku mrtvih.

Ljubljana slovi od nekdanjega pietetnega čustvovanja. Danes pa ni samo razodela svoje pekoče bolečine, ki že vse od črnega petka grize v srca, marveč je z nezdruženo žalostjo, ki so jo ob intenzivni pretrajljivi svojevredni izražali mnoge iskrene solze v ženskih kakor tudi v moških očeh, dostojanstveno protestirala proti blaznemu pokončevanju nedolžnih sosedov in njihove imovine po sovražnih letalskih razbojništvih. Uslužbeni mestnega pogrebnega zavoda so imeli tri dni polne roke dela, da so spravili krste v popola red v molitnici in po kapelicah. Le kdor je bil priča njihovega napora, ki zahteva mnogo samopremagovanja in skrajno vestnost, je mogel prav oceniti njihovo težavno službo. Po pogrebnih posebnostih žrtev je do današnje žalne svečanosti ostalo v molitnici še blizu 30 krst, nekaj drugih pokopanih pa je našlo mesta v kapelicah, od koder so se izselili oni, ki so pred njimi že odšli tja na več njihovo, koder na različnih parcelah že vse te dni zvenijo lopate ki pripravljajo tolikernim pokopnikom poslednje domove. Ker bodo v nekaterih grobovih počivali pripadniki celih družin, je bilo treba izkopati nekaj posebnih globokih grobov.

Na žalah se zbirajo množice

Še takoj po 18. so začeli Ljubljančani peš ali s tramvajem romati proti žalam. Medtem pa so stražniki zadržali veliki prostor pred molitnico, da se lahko uslužbeni MPZ prenasi krste iz molitnice in iz kapelic ter jih razporedili v velik pokrog, odprt proti vzhodu na žale. Sedišča pokopnega je bilo pri govorniškem obru pred molitnico. Vseh 34 krst, ki bodo jutri pokopane, so črno pregrnjena, sredi krsta pa je bila pregrnjena z veliko narodno trobojko. Na vseh krstah so počivali venci svojcev in prijateljev v družbi naštetih šopkov, spletenih iz samih pomladnih znamenov. Telo in zvoncek, vrese, ciprese in vejice bora in smreča so v prepriposti domači ubranosti izražali očitnost žalujočih. Razmeščenih je bilo več ojačevalcev.

Črna po sporedu se je ob 17. uri pričel množični pohod. Kakor da jim samo žel, nekaj drugih pokopanih pa je našlo mesta v kapelicah, od koder so se izselili oni, ki so pred njimi že odšli tja na več njihovo, koder na različnih parcelah že vse te dni zvenijo lopate ki pripravljajo tolikernim pokopnikom poslednje domove. Ker bodo v nekaterih grobovih počivali pripadniki celih družin, je bilo treba izkopati nekaj posebnih globokih grobov.

Minutod vse Ljubljane

Potem ko so se poslovili od dragih rajnih, so se zbrali svoji znotraj pokopnega, medtem ko se je živa reka pomladne dalje, neprestano dalje. Res, to je bil minutod vse Ljubljane, vseh njenih slojev, vseh njenih predelov, vseh stanov in starostnih dob. In še in še so prihajale nove množice, medtem pa so se tudi že začeli zbirati predstavniki. Ob 17.30 je

prikorakala domobranska godba z dvema častna vočoma. Po en vod se je postavil na vsako stran krst. Domobranska godba je zavzela svoj prostor na levi strani molitnice in tam so se tudi zbirali zastopniki oblasti, sorodnikov pa je bilo okazano mesto na desni strani molitnice, a po sredi pokopnega so se razvrstili v spilr nosilci vencev, ki so jih pokopniki predstavnik civilnih, vojaških in mestnih obkustev.

Poslednji kroglice so defilirali mimo krst malo pred 18. uro. Velika množica pa je morala ostati pred vhočom, kajti

celo se je polaganje vencev kot prepričevalen dokaz splošno narodnega žalovanja in obljube, da bodo pokopniki živeli dalje z nami s tem, da nas bodo opominjali: k dolžnostim do žrtev vojne in k tem večji ljubezni do bičane in že tolikokrat s krvjo oškropljene domovine.

Gospod prezident Rupnik je položil velik, krasen venec z narodnimi trakovi na srednjo krsto. SS-Obergruppenführer, General der Waffen-SS und Polizei Rösener, ki ga je zastopal SS-Brigadeführer Harm, je položil prav tako velik venec, okrašen z nemškimi simboli, na prvo desno

predstavnikov so prinašali h krstam uslužbeni pristojnih oblasti in ustanov, vse nemške vence pa pripadniki nemške oborožene sile. Ves čas polaganje vencev je domobranska godba igrala nesmrtno Chopinovo žalno koracnico, ki je do mozga presunila žali zbor in množico, zbrano še daleč pred vhočom na žale.

Slovo predstavnika Ljubljane

Da izrazi vse tisto, kar občuti Ljubljana od črnega petka dalje, je stopil na govorniški oer namestnik župana g. Fran Jančigaj, ki je ob grobnih tihini izjavil:

Velik del optimistične Ljubljane je veroval, da bo našemu mestu prizanešeno z bombnimi napadi. Zadržje lepo petkovo popoldne pa ga je bridko prevaralo.

Ko so se v idilnem delu mesta pričele podirati hiše in so pokopale pod ruševinami naše sosedane, ko so poslate jezikne pošasti iz vedrega ljubljanskega neba smrt in vzale otrokom očeta in mater, brata in sestro, očetom in materam otroka, ko je kratak čas par sekund očeli ljubeča se blija za vedno, ko je strašno orožje osepilo mlade nedolžne otroke in jih pahnilo v domrtno temo, ko je kratak hip oropal našega sosedana vsega, kar je v dolgih letih dela in truda zbral s skrbnimi rokami in prišedel, tedaj so padle vse iluzije in jasno je postalo, da je na strani sovražnika pojem viteštva utopilja, da je njega cilj strahovanja civilnega prebivalca in požig borgega imetja, odgovor pa na mednarodne, po konvencijah zajamčene pravice - ironičen posmehek.

Ko se sedaj kot predstavnik občinske uprave v imenu mesta Ljubljane poslavljam od vas dragi sosedani, nekateri stari in drugi zopet v cvetu mladosti stojedi, nekateri najmlajši se na koncu življenjske poti, drugi zopet na prven vzponu v življenje in v polnem razmahu življenja, včeraj še premožni, danes pa siromaki. Vem, da vam je bila ločitev od življenja strašna, čeprav je spremljala jasno nebo in svetlo sonce in da ste padli kot mučeniki in žrtve za domovino.

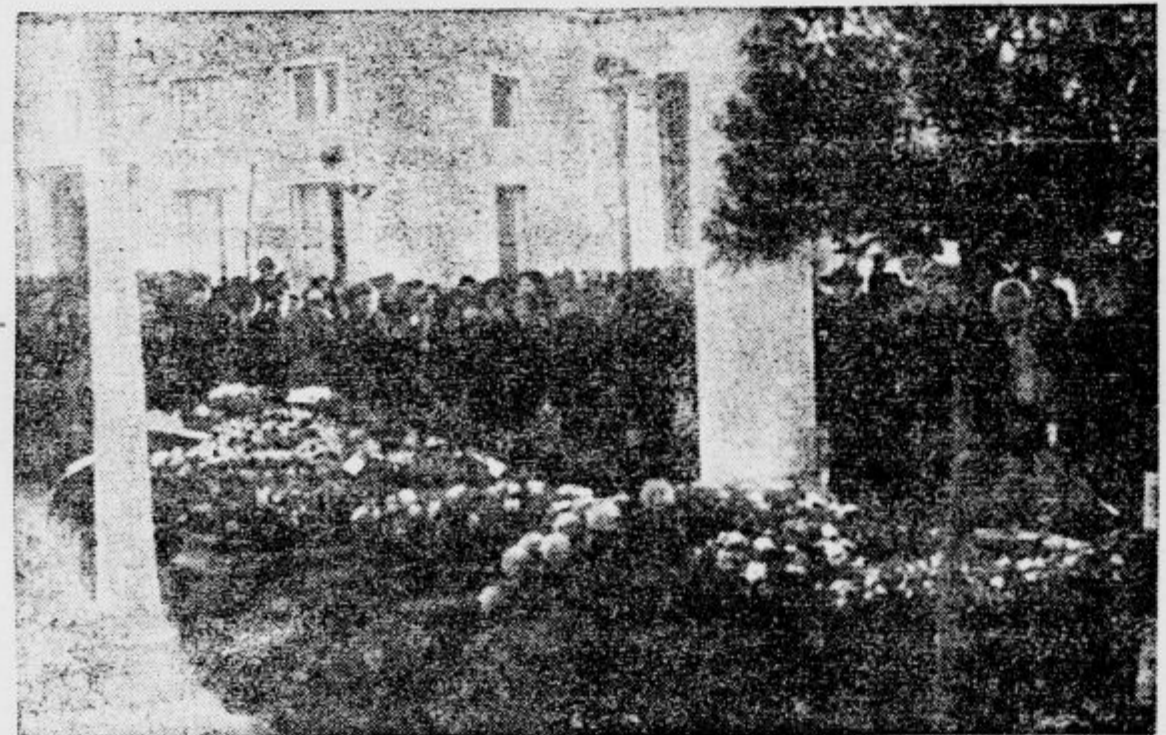
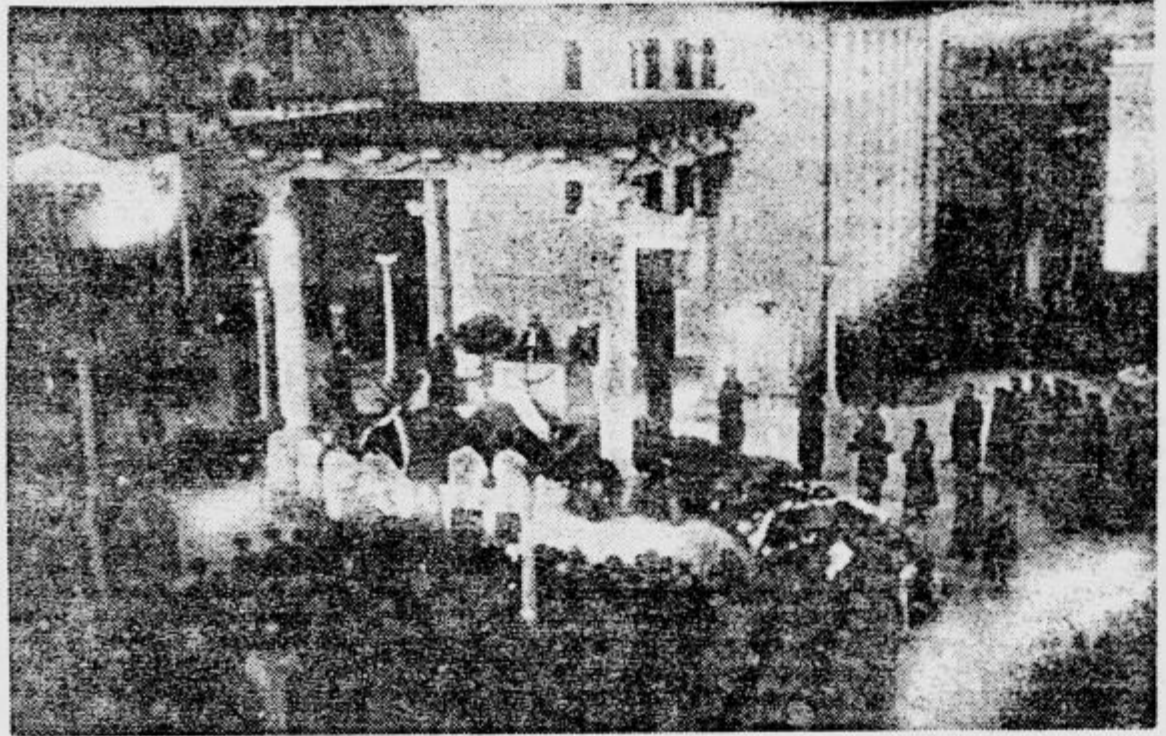
Ko vas polagamo danes v razbičano domačo zemljo slovensko, mislimo, da bi bilo vse spomin proslaviti kot dan mučnikov. Naš narod pa ga ozaljša na ta način, da bo združil vse, ki so dobre volje in poštenega srca, k medsebojni ljubezni, ki ne bo trpela nepotrebnega sovraštva, ki bo pomagala nositi gorje sosedu, ki bo nagajala k medsebojni strpljivosti, odstranila vso zavist, ki lo odpuščala in vse razumela in tako ustvarila najuspešnejšo zaščitno obrambo pred letalskimi napadi, katerih sicer ne bo mogla preprečiti, pač pa bo posledice omilila in olajšala.

Nagovor škofa dr. Rožmana

Govor je, v kolikor je to še bilo mogoče, poglubi žalno razpoloženje. Takoj nato je pristopil g. škof dr. Gregorij Rožman v črni obleki z mitro na glavi. Z asistentom čveh kanonikov ter šestih drugih duhovnov in bogoslovcev je opravil slovesne pogrebne molitve. Nato je g. škof stopil na govorniški oer in izpregovoril naslednje tolažilne, a obenem oločne in božanske besede:

Zadnji cerkveni blagoslov so prejeli zemeljski ostanki naših dragih bratov in sestri, ki jih je ognjena roka vojne tako nepričakovano - v kratkih sekundah - izgrajila iz naše srede. Neusmiljena in nečloveško usmrtljiva je ta roka. Kar smo dusje sami brali in slišali pripovedovali, to smo presenečeni in v dno duše presunjeni doživeli in moramo upogotoviti: To ni vojskovanje več, to je ubijanje in umorjenje, to ni humanitarno, ampak zahtevnost, to je borba oborožene sile zoper oboroženo silo, ampak nistemeljen napad na naše, neprizadete civilne osebe, proti človeškim člogovostem in božjim zakonom. Tak način bojevanja ne obstaja samo človeška pamet, marveč še bolj brež zalka, ki ga je človeškemu rodu Bog sam dal v svojih zapovedih. Za človeka, ki ima

Nadaljevanje na 3. str.

Z žalne manifestacije v Ljubljani

že so zagorele vse luči na kandelabrah. Že so se domobranci z noži na puškah postavlili za častno stražo pri krstah, že se je približala slovesna urna žalna manifestacija, kateršne Ljubljane v vsej svoji dolgi zgodovini še ni doživela.

Predstavniki počastijo vence

Ob 18. uri, ko se je sonce že poslovilo in je mrak s hladom legal čez mesto in širno ljubljansko polje, so zazvonili vsi ljubljanski zvonovi. Tam na žalah pa je v tišino zadonel močno povelje: »Mirno!« Prispel je prezident general Leon Rupnik s spremstvom. Pokrajinska in vojaška oblastva, mestna uprava in javne ustanove, prav vse, kar predstavlja naše javno delovanje in službo narodu in domovini, je bilo zastopano po najvidnejših predstavnikih. Pri-

krsto; levo krsto pa je s mogočnim spletnom in s trakovi v mestnih barvah otrsil za vršitev županskih poslov pooblaščen generalni tajnik g. Jančigaj. Menjaje se so nadaljnji predstavniki polagali vence, same dragocene tvorbe ljubljanskih vrtnarjev, zdaj na levo, zdaj na desno stran. V imenu slovenskega domobranstva sta se žrtvam sovražnikovega besa poklonila polkovnik Krener in podpolkovnik Virjak. Nato je položil venec Standartenführer Schimmelpfenig, v imenu ljubljanske pokrajinske uprave načelnik dr. Hubad, v imenu nemške vojske Platzkommandant major Lichtenberg, nato policijski upravnik dr. Hacin, Kanzler Liesenberger, hrvaški generalni konzul Salih Bajlić in predstavnik organizacije Speer. Vence slovenskih

Obstoječi dokazi angloameriškega letalskega razbojništva

Take slike obupnega razdejavanja nudi učilo prijanz in ljubki del našega mesta

Naša zemlja je danes postala eno samo veliko hajsiča, kjer bje naš narod borbo na življenje in smrt. Z ene strane nam uničuje deželo naš nepravilni sovražnik komunizem, od njegovih zločinov rok zažagne, gore naše vasi, od njegovih s truplom in mrtno cepljenih sužnje pobiti, umirajo naši ljudje. Kamor pa komunizem s svojo pogubonsko roko ni mogel, tja se je zvala smrt njegov zaveznik. Tako je, kdor bi se zaklel, da poharje naš narod na dno, da ga oropajo vsega imetja, da ga protistvarjajo, da mu strdijo najboljšo kri. Toca talna protistvarjaja ima lahko dvoje učinkov: slabotnega potne tako, da se ukliči in skuša rešiti, prv vsi: je morda še ostalo, mlačnega pa podže v še očlovečnejšemu odporu. Zekaj kdor nima več néesar gnotnega izgubiti, kdor bi mrgel izgubiti samo to, kar je v njem lepega in dobrega, ta se bo boril a podvojen močja. Tretjo, najtežjo bolečino pa paneni našemu narodu duševni pretres, ki mu ga prinesel 9. marec. Ta dan nismo samo utrpeli toliko in toliko gnotne škode, nismo samo izgubili toliko in toliko življenj: 9. marca se je d' potopila naša, ki je d'lejša nekaj manjšalo, zgodilo se je, o čemer smo le preradi upali, da bo slo mimo nas. Niso to prve ruševine na slovenskih tleh, niti ne prve v bita kri. Tudi se nam niso Angloameričani čan prvi predstavili s take strani. Očveq nevi so že padle bombe, toda iz očlovečine, da je bilo Ljubljani došlej prizanešeno, so si premožni delali lakomnele utvare. Tako so modrovali: vo-

Dalje na 3. strani

